

Onderwerp Buitenwettelijke opvang Maatschappelijke Opvang		
Nummer	2020/1092388	Datum college 10 november 2020
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th.	
Programma/beleidsveld	2.3 Opvang, wonen en herstel	
Afdeling	MO	
Auteur	H. Esselink	
Telefoonnummer	023-5114823	
Email	hesselink@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de commissie Samenleving.	
Bijlagen	1.	
<i>Inleiding</i> De Haarlemse gemeenteraad heeft ten aanzien van de maatschappelijke opvang een duidelijk kader bepaald: niemand slaapt in Haarlem ongewild op straat (zie bijlage). Het college voert de taak die zij van de wetgever opgedragen heeft gekregen als centrumgemeente uit met inachtneming van dit beleidskader. In de praktijk levert dit beleidskader zonder randvoorwaarden in toenemende mate problemen op: we bieden opvang aan mensen die vervolgens geen reëel perspectief op vervolghuisvesting hebben omdat ze geen enkele binding met onze regio of zelfs ons land hebben. In deze informatiebrief wordt de raad geïnformeerd over deze knelpunten en het voornemen van het college om een oplossing daarvoor aan de raad voor te leggen.		
<i>Buitenwettelijke opvang</i> In de afgelopen tijd is het regelmatig voorgekomen dat mensen (regelmatig ook gezinnen en families) zich melden bij het toegangslot Brede Centrale Toegang die volgens de Wet Maatschappelijke Opvang of daarop gebaseerde jurisprudentie, geen toegang hebben tot de maatschappelijke opvang. Op grond van het bovengenoemde beleidskader wordt deze mensen in Haarlem toch opvang geboden, waarbij vermeld wordt dat het buitenwettelijke opvang betreft. Het gaat hierbij zonder uitzondering om personen die geen of nauwelijks binding hebben met Haarlem en de regio Zuid-Kennemerland. Soms gaat het om mensen die ook geen binding hebben met een andere gemeente of regio in Nederland. Nadrukkelijk gaat het hier niet om personen die (politiek) asiel aanvragen in Nederland. Wel gaat het hier om mensen afkomstig uit (Oost-)Europese landen die deel uitmaken van de Europese Unie en zich op grond van het Unierecht vestigen in Nederland. Direct na aankomst of na enige tijd verblijf in ons land, wordt bij gebrek aan onderdak een beroep gedaan op maatschappelijke opvang. Daarnaast gaat het om mensen die op een Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden wonen of hebben gewoond, op grond daarvan beschikken over een paspoort van het Koninkrijk en zich daarmee op Schiphol of in Haarlem melden met een beroep op maatschappelijke opvang. Tenslotte is er een groep mensen die niet beschikt over een Nederlands paspoort maar een verblijfstatus in Nederland aanvraagt op grond van het Chavez-arrest en		

gelijktijdig een beroep doet op maatschappelijke opvang.

Jarenlang verblijf in de maatschappelijke opvang

Nadat Haarlem op grond van het beleidskader zoals bepaald door de gemeenteraad voor deze categorie mensen buitenwettelijke opvang biedt, ontstaat vervolgens een steeds ingewikkelder opgave om deze mensen te ondersteunen in hun streven naar een reëel toekomstperspectief. De wachtlijsten voor huisvesting in de sociale huursector zijn overal in het land lang en voorrang bij toewijzing van deze huisvesting wordt zelden of nooit verleend aan mensen die geen binding hebben met de gemeente of regio. Ook Haarlem hanteert in de Huisvestingsverordening de bepaling dat voorrang bij de toewijzing van sociale huurwoningen aan cliënten in de maatschappelijke opvang is beperkt tot personen die tenminste 2 van de 3 jaren direct voorafgaand aan het verblijf in de maatschappelijke opvang, ingeschreven hebben gestaan als inwoner van een gemeente in de regio Zuid-Kennemerland (artikel 9 lid 4d Hvv).

De woningmarkt in het hele land is toenemend problematisch. Belanghebbenden maken daarnaast vaak kenbaar dat ze een sterke voorkeur hebben zich in Haarlem te vestigen, zeker als er schoolgaande kinderen in het geding zijn.

Consequentie van deze situatie is dat in de praktijk de gemiddelde verblijfsduur van deze groep mensen in de maatschappelijke opvang sterk oploopt en vaak vele jaren omvat. De uitstroom uit de maatschappelijke opvang stukt hiermee volledig met als gevolg dat er extra hotelovernachtingen ingekocht worden. Tenslotte worden gedurende het verblijf in de opvang regelmatig juridische procedures tegen de gemeente gevoerd om een beter toekomstperspectief voor belanghebbenden af te dwingen.

Landelijk onderzoek

Haarlem is niet de enige gemeente die worstelt met deze problematiek. Enkele gemeenten hebben in hoger beroep processen gevoerd met het doel om jurisprudentie te vormen, gericht op het vraagstuk van mensen die zich zonder enige voorbereiding in Nederland melden, al dan niet beschikken over een Nederlands paspoort en een beroep doen op maatschappelijke opvang. De Centrale Raad van Beroep oordeelde in deze zaken in 2019 dat de maatwerkvoorziening maatschappelijke opvang niet tot doel heeft om huisvesting te bieden aan zelfredzame personen. De verantwoordelijkheid voor het vinden van huisvesting wordt door de Centrale Raad van Beroep gelegd bij mensen die beschikken over inkomen en niet lijden aan aandoeningen waardoor zij niet als zelfredzaam beschouwd kunnen worden.

De VNG en de ministeries van VWS en BZK hebben opdracht verleend aan adviesbureau HHM om onderzoek te doen naar de omvang van de problematiek van buitenwettelijke opvang en mogelijke oplossingsrichtingen.

Aanvullende beleidsregels

Het college is voornemens een aanvullende beleidsregel aan de gemeenteraad voor te leggen om duidelijkheid te creëren over buitenwettelijke opvang en de grenzen daaraan in Haarlem. Het college wil de uitkomsten van het hierboven aangeduide onderzoek in opdracht van VNG en de ministeries van VWS en BZK afwachten alvorens een nieuwe beleidsregel ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen. Volgens planning mogen de uitkomsten van het onderzoek zeer binnenkort worden verwacht. Het

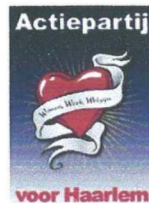

voornemen is om een voorstel voor nieuwe beleidsregels Haarlem vervolgens in het eerste kwartaal 2021 aan de commissie Samenleving ter behandeling voor te leggen.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

15.6

MOTIE DAKLOZENOPVANG VOOR IEDEREEN

De gemeenteraad van Haarlem, in vergadering bijeen op 27 november 2014,

Constaterende dat:

- Daklozen in Haarlem geen toegang tot de nachtopvang krijgen omdat ze niet of te kort staan ingeschreven in de Gemeentelijke Basis Administratie (geen regiobinding), dan wel omdat er geen sprake is van meervoudige OGGZ-problematiek;
- door het hanteren van deze toegangscriteria er daklozen tussen het wal en het schip vallen;
- er vanavond in Haarlem circa 64 mensen op straat slapen;
- jongeren die nu in aanmerking komen voor opvang, op hun 18e verjaardag dit recht kunnen verliezen omdat ze dan niet meer voldoen aan één van de toegangscriteria;
- op grond van de huidige WMO gemeenten wettelijk verplicht zijn mensen zonder onderdak (tijdelijk) op te vangen en begeleiding te bieden;
- op grond van de nieuwe WMO - die per 1 januari 2015 ingaat - het toepassen van regiobinding en OGGZ-problematiek als toegangscriteria niet langer zijn toegestaan. Daklozen kunnen aanspraak maken op opvang in de gemeente van zijn/haar keuze. De opvang is toegankelijk voor zij die "niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de maatschappij";
- op 9 november 2014 de Raad van Europa (Europees Comité voor Sociale Rechten) uitspraak heeft gedaan in de zaak FEANTSA (de koepel van de Europese maatschappelijke opvang) tegen de Staat der Nederlanden. Deze uitspraak bevestigt dat eisen als 'regiobinding' of het 'OGGZ-criterium' niet (langer) zijn toegestaan. Ze zijn in strijd met het Europees Sociaal Handvest (ESH);
- de Raad van Europa op 25 oktober 2013 een tussenuitspraak heeft gedaan. Nederland werd daarin opgeroepen om onmiddellijk te stoppen met het hanteren van toegangscriteria.

Overwegende dat:

- Iedereen recht heeft op bescherming tegen sociale uitsluiting en recht heeft op huisvesting. Niemand gedwongen op straat zou moeten slapen.

Concluderende dat:

- De gemeente Haarlem op grond van de WMO en het ESH opvang moet verlenen aan alle daklozen.

Draagt het college op om:

- In samenwerking met de partners in de stad per direct tot een overbruggingsregeling te komen voor de opvang van alle daklozen en dit incidenteel te bekostigen uit de reserve sociaal domein.
- tijdens de kadernota met een raadsvoorstel te komen waarin de opvang van alle daklozen structureel geregeld is en waar nodig de criteria 'regiobinding' en 'meervoudige OGGZ-problematiek' te schrappen uit de toegangsregels conform de uitspraak van het ECSR en de nieuwe WMO.

en gaat over tot de orde van de dag.

CDA

PvdA
M.H. Brander

Actiepartij

